

kmalo bodo po umnem, ljubeznjivem, ne strasti budočem pretehtovanji naših razprtij bratinske mednarodne čutja blago navdihnile vse državljane; vsi rodovi bodo stali med sabo vsi za enega eden za vse, in v srcu in besedi se bodo ponosno čutili Avstrijane, in zvonaj mej državnih bo beseda: „Avstrijan sem“ obujala čast in spoštovanje. Mnogoponavljanje besede imenitnega Slovana „Avstrijo bi morali vstvariti, ako bi je ne bilo“, bodo takrat še le popolno veljavo zadobile, ko bo vsakemu državljanu ali je Slovan ali Roman, Nemec ali Madjar ponos biti ud carstva v evropinem srcu, in takrat bo Avstrija v resnici Evropino srce, živobitno junaško srce. Kratek se mi zdi prestopok do tiste dôbe. Nadležnosti dnarstvene, prepiri in nezaupnost med narodi naglo bodo izbrisani, kadar je obveljala resnična enakopravnost vseh narodov, kakor jo tirjajo neovržene pravice nekdanjosti in tirjatve sedanjosti. (Kon. prih.)

## Pri dovršenji šolskega leta.

Ure bodo kmal odbile,  
Vélki srpan bliža se,  
„Dies irae, dies illae“  
Bodo se razširjale.

Marsikteri spričevalo  
Vzel z veselo bo rokó,  
Al še več jih godrnjalo  
Bode, da je preslabó.

Ta bo djali: „Kaj dvojke šteri?  
Dobro so me stisnili!“  
Uni tamkaj: „Pri moj' veri,  
To se mi pod nos kadí!“

„Oh, kaj bodo očka djali?  
Jaz med svoje se bojím.  
Mati bodo se jokali,  
Ker narobe vse storím.“

Tretji spričevalo slabo  
Kar raztrgal bo srdit:  
„To ni za nobeno rabo,  
Pojdi, cunja, se solít!“

In četrti bo kaj kvasil  
Čez pravico, učitelje,  
Al Matevž se bo oglasil:  
„Ni tako, nikakor ne!“

Malo kdo bo djali resnico,  
Da se prava mu godí,  
Ker je držal za pšenico,  
Kar še prazna slama ni.

Toraj naj ne veselí se  
Žetve, kdor ni pred sejal!  
Drugo leto naj zbudí se,  
Kdor je letošnje zaspal!

Vam pa, učeniki dragi,  
Ki se trudili za nas, —  
Hvala vam za nauk preblagi,  
Dolgo živi Večni vas!

Alfonz Vilhar.

## Lepoznansko polje.

### Nočajski zmaj.

Pripoved iz srbske vojske.

(Dalje.)

Čupić in Todorović ostala sta sama v sobi; oba sta molčala; vsak je nekaj premišljeval.

Zadnjič povzame Stojan besedo: „Brate! nekaj mi je na srcu.“

„Govori brate!“ — reče Todorović; „kar imaš skrivnega na srcu, ni dobro, da zamolčiš.“

„Todorović!“ — reče Stojan — „ti imaš lepo in ljubeznjivo sestro; take lepote nisem vidil ne v celi Srbii, čeravno Srbija lahko ponaša se z lepimi dekleti“ — in obmolkne.

Todorović si poravná pas in reče: „Govori brate!“

„Kri mi je vroča in srce zmirom na jeziku“ — nadaljuje Stojan nekoliko ognjen — „kar ima biti, bo; jez ljubim tvojo sestro!“ — izdihne.

Peter vzame z glave fes, iztoči v kupico ostalo žganje, izpije polovico, polovico pa dá Stojanu: „Nagni, mili pobratime! na srečni zakon z dekletom.“

Stojan nagne in podasta si roke in poljubita se na čelo.

„Jela je na vrtu“ — reče mu Todorović, in Čupić odide na vrt, vojvoda pomoravski gré, da razredi, kar je treba za napad na Beligrad.

Solnce bilo je skor že zašlo; zlatni njegovi žarki poljubovali so še teme Kablaru in Ovčaru, kakor da bi težko ločili se od nju. Za malo se vsa Srbija zavije v nočno haljino.

Todorović odide v sobo, da si vse naprave in orožje priredi. Stojan sedel je pri oknu in gledal v mrak, kakor da bi hotel, da se z nastajočo nočjo sprijazni in poprijatli za vekomaj. Noč mu ugodi; zakaj naselila se tudi njemu v srce je noč, tamna-polna skrbi. Prihod Todorovićev predrami ga iz misel.

„Brate Peter!“ — reče in mu podá desnico. „Jelino srce ni za-me stvarjeno!“

„Žensko srce“ — odgovori Todorović — „raztopi se, kot vosek — pred hrabrim, vrlim možem; ona mora najprej utrditi se, da bo sposobna za prvo ljubav. Pusti to, brate, to se še vse zgodi ž njo.“

Stojan jame majati z glavo. „Ali jez“ — mislil si je — „ne bom nikdar njen in ona ne moja; Bog daj, da bi ne bilo tako.“

„Kaj premišljuješ, brate?“ — ga vpraša Todorović nekoliko razdražen.

„Pustiva to!“ — reče Stojan in prebriše si z dlanjo lice; naj se dogodi, kar hoče; „naju dveh, Todorović, ne bo nič ločilo, kaj ne, da ne?“

„Nič brate!“ — pritrdi Peter — „pri Bogu in Materi Božji, da ne!“

Todorović odide po svojem pravilu, Stojan pa se zopet zamisli, in zamišljen začne urno hoditi gori in doli po sobi.

Noč bila je jasna, nebo posuto z zvezdami, kakor zelene gore z ovčami. Poslanci začno vračati se eden za drugim. Po gori bil je viditi ogenj in streljanje čulo se je, kar je bilo bližnjim vasem znamenje, da jih vojvoda kliče k orožju. Okoli Dobrinje je vse potihnilo. Vsaki je počival še za majhen čas, ker pred belim dnevom morajo odriniti k severju, da ukroté spahije bosniške in razvijó zastavo srbske svobode na zidinah slavnega Belega grada.

Izza zadnjega kraja Todorovićeve hiše prikaže se ženska oseba kakor senca in zagrnjena v širok plajšč jo zavije proti bregu po tisti poti, po kateri je bil prišel Čupić. Nihče je ni opazil; al da jo tudi kdo opazi okoli polnoči, bil bi se prekrizal in odvrnil od nje svoje okó; zakaj kaj bi to bilo družega, mislil bi si, kakor coprница, ki noč za nočjo obiskuje vas, da stopi v hišo, kjer mati ne bedí pri nezmožnem otroku, in se sklone nad zibelko, ter čuva nad otroci.

Kar naenkrat se prestraši. Dozdeva se ji kakor bi ji je bil kdo za petami. Ogleda se. Pa ni bilo nikogar; vetrič zibal je in tresil koruzno pérje, in moravski valovi pluskali so ob bregu. Dekle se umiri, čeravno se ji je dozdevalo, da je senca, ko se je ogledala, umaknila se v koruzo. Upré oči bolje na ono mesto, pa senca se ni gibala. Gré dalje. Ko je skor prispela že na griček, naenkrat začuje sopet, kako se je sipalo za-njo drobno kamenje, kar je bilo toliko večé čudo za-njo, ker ona z lahko svojo nožico ni ne kamenčka premaknila. In zopet se preplaši, toda se ne ogleda; zakaj kraj loga, ki je bil kakor vhod v stoletni gojzd in temno goščavo, stal je junak, ki jo je čakal z odprtim naročjem. Ko do njega pride, vrže se mu v naročje.

Na prvi hip bilo je moč spoznati Turčina, bosniškega bega. Dragoceni njegov turban, — pa čudno! na vsem svetu tak, kakor uni, ki ga je Stojan Čupić prinesel v Dobrinjo — njegov z zlatom všiti lahki pas, za pasom svitlo orožje, da je bila lepota pogledati ga, vse to neznano je vleklo oko na-nj. Al njegova ponosna postava, njegovo obličje, v katerem se je slikala neizrečena milina, posebno pa žive njegove oči, dve žarke zvezdi, predstavljale so mladénca, ljubljénca deklíškega, ki je bil gotovo duša mosleminskih kadun (turških žen), pred katerimi je tudi kristjansko dekle, kadar ga je pogledalo, moralo strmeti hoté ali nehoté.

„Roža damascenska! ki te je prerok presadil v temne loge srbske, da oživiš njegovega ljubimca dušo!“ — pozdravi mladeneč dekleta, in jo milo pritisne k srcu. Jez sem že mislil, da se moje okó ne bo utapljalo v tvojih milinah, pa glej! Zvezdi tvojih oči razsvitlujete notranjo